

SPECIMINA NOVA UNIVERSITATIS QUINQUEECCLESIENSIS XVII

TÓTH ISTVÁN

# MITHRAS PANNONICUS



MARTIN OPITZ  
BUDAPEST – PÉCS  
2003

SPECIMINA NOVA DISSERTATIONUM EX INSTITUTIS  
HISTORICIS UNIVERSITATIS QUINQUEECCLESIENSIS

TOMUS  
XVII

TÓTH ISTVÁN

**MITHRAS  
PANNONICUS**

Esszék – Essays

A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM TÖRTÉNELEM  
TANSZÉKEINEK ÉVKÖNYVE

2003

SPECIMINA NOVA DISSERTATIONUM EX INSTITUTIS  
HISTORICIS UNIVERSITATIS QUINQUEECCLESIENSIS XVII

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM  
ÓKORTÖRTÉNETI ÉS RÉGÉSZETI  
TANSZÉK  
7622 Pécs, Rókus u. 2.

**Editores**  
MÁRIA FEKETE  
MAGDOLNA KISS  
ISTVÁN TÓTH  
PÉTER VARGYAS  
LÁSZLÓ VILMOS  
ZSOLT VISY

*Redigit*      *Ádám Szabó*

A PTE ÓRT megbízásából kiadja:

MARTIN OPITZ KIADÓ Bt.  
F. vezető: TÓTH CSABA  
1091 Budapest, Üllői u. 95.

Címlap: SZABÓ ÁDÁM, TÓTH CSABA

ISSN 0238-4078

ISBN 963 210 2827

Megjelent 500 példányban

BORNUS NYOMDA Kft.  
7622 Pécs, Rókusalja u. 19.  
F. vezető: BORBÉLY TAMÁS

2003. május.

SPECIMINA NOVA DISSERTATIONUM EX INSTITUTIS HISTORICIS  
UNIVERSITATIS QUINQUEECCLESIENSIS XVII

TÓTH ISTVÁN

**MITHRAS  
PANNONICUS**

Esszék – Essays

MARTIN OPITZ  
Pécs – Budapest  
2003

SPECIMINA NOVA DISSERTATIONUM EX INSTITUTIS  
HISTORICIS UNIVERSITATIS QUINQUEECCLESIENSIS XVII

**A kötet költségeihez hozzájárultak:**

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA  
MŰEMLEKVÉDELMI FŐOSZTÁLY

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA

A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM REKTORA

PTE FELNŐTTKÉPZÉSI ÉS EMBERI ERŐFORRÁSFEJLESZTÉSI  
INTÉZET

MARTIN OPITZ KIADÓ

**A kötet elkészítésében közreműködtek:**

A szerkesztő munkatársa:  
TÓTH CSABA

A német szövegeket fordították:  
ACZÉL ESZTER, FARKAS ILDIKÓ, MOSKOVSZKY ÉVA

Német nyelvi lektor:  
MATTHIAS RAUERT

Az angol szöveget fordította:  
URBÁN ERIKA

A fényképeket készítette:  
VISY ZSOLT, TÓTH ISTVÁN, SZABÓ ADÁM

A rajzokat készítette:  
KRASZNAI PÉTER

Szövegek begépelése:  
KISTÓT GÁBÓR, LAĐÁNYI LEVENTE

A címlaphoz felhasznált fényképet  
ZEKE MAZUR  
készítette

*F. Villon*, Ballade des menus propos című versét (I. mottó)  
SZABÓ LŐRINC  
fordította

In  
memoriam  
professoris carissimi  
ac amici paterni

ZOLTÁN KÁDÁR

2

quod viventi vovit  
mortuo solvit  
auctor

MMIII

**A MEGJELENT MŰVEK SZAKIRODALMI ADATAI –  
DIE BIBLIOGRAPHISCHEN ANGABEN DER  
ERSCHIENENEN WERKEN**

**I.**

Tóth István: Mithras, a misztériumok istene?, Ókor II, Budapest 2003, p. 26-30.

**II.**

Tóth, István: A Dacian 'Apostle' of the Cult of Mithras?, Specimina Nova VIII (1992), p. 153–160.

**III.**

Tóth, István: Das lokale System der mithraischen Personifikationen im Gebiet von Poetovio, Arheološki Vestnik XXVIII (1977), p. 385–392.

**IV.**

Tóth István: Az intercisai nagy Mithras kultuszkép, in: Kandidátusi Disszertáció, Pécs 1994, p. 203-262.

## CONTINENTUR

I. Mithras, a misztériumok istene?	.....	1
II. A Mithras- kultusz egy „apostola” Daciából ?	.....	13
III. A mithraikus megszemélyesítések helyi rendszere Poetovio körzetében	.....	19
IV. Az intercisai nagy Mithras kultuszkép	.....	37
TÁBLÁK – TAFELN	.....	I – XLII



SPECIMINA NOVA UNIVERSITATIS QUINQUEECCLESIENSIS XVII  
TÓTH ISTVÁN: MITHRAS PANNONICUS

I. Mithras, Gott der Mysterien? .....	69
II. A dacian „Apostle“ of the Cult of Mithras? .....	81
III. Das lokale System der Mithraischen Personifikationen im Gebiet von Poetovio .....	87
IV. Das Grosse Mithras Kultbild von Intercisa .....	97
Rövidítések és válogatott irodalom – Abkürzungen und Ausgewählte Literatur .....	135
IN VOLUMINIBUS PRIORIBUS CONTINENTUR .....	139